

FAKERESKEDELEM.

A fakereskedelem helyzetéről.

Irta: Fodor Lipót.

Különös idöket élünk. Noha az ipari fellendülés, mely a kontinensen és Amerikában mintegy 2 évvel ezelött kezdödött, még egyre tart, a fűrészek megrendelésekkel el vannak látva s a rendelkezésre álló készletek mindinkább csökkennek, több oldalról az a vélemény jut kifejezésre, hogy a magas konjunktura véget ért és hogy a visszaesés már nem soká várathat magára. A jövendölések sorozatát a berlini és drezdai magyar-osztrák konzulátus nyitotta meg, megjósolván, hogy az 1907. évben a faipar helyzetében nagy változás fog beállni, amit a kedvezőtlen árubeszerzési viszonyokkal, a magas bankkamatlábbal és az állandóan emelkedő munka- és fuvarbérékkel hozott kapcsolatba.

A jóslatok eddig szerencsére nem teljesedtek be, de azért könnyelműség volna, ha a gazdasági szemhatáron jelentkező felhőket figyelmen kívül hagynók. Ily felhő a gazdasági élet fokmérőjének tekinthető vasiparban jelentkező pangás. Habár az elmúlt üzletév eredményei nagyon kedvezőknek mondhatók és a vasgyárak az év első negyedében teljes erővel dolgoztak, nem tagadható, hogy a nemzetközi vaspiacson lanyhulás állt be, amely az építési üzletre és azzal az egész fakereskedelemre kedvezőtlen hatást gyakorol.

Nagy veszedelmet rejt magában a pénzdrágaság és a pénzhiány és egyelőre nincsen remény arra, hogy a helyzetben javulás áll be, mert az ipar a bankokkal szemben oly igényeket támaszt, amelyek a bankkamatláb leszállítását lehetetlenné teszik. Kétségtelen, hogy a kedvezőtlen pénzviszonyok az építési tevékenységre bénítólag hatnak, mert drága építési kölcsönök mellett az építettő nem találja meg a számadását.

A faüzlet, amely az építési üzlettel szoros összefüggésben áll, még nem mutatja azt az élénkséget, amelyet más évek hasonló időszakában már konstatálni lehet.

Ennek a szinte végtelennek látszó télen kívül még más okai is vannak. Az építőiparban ugyszólván teljesen szünetel a munka, mert a munkaadók munkásaikat a munkából kizárták. Nemcsak

Budapesten szünetel az építkezés, hanem a nagyobb vidéki városokban is, ami a fafogyasztás jelentékeny csökkenését vonta maga után. *) A fapiacz megélénkülését a németországi famunkások több nagy városra kiterjedő sztrájkra is gátolja; a német fakereskedők a jelenlegi magas faárak mellett nem hajlandók bevásárlásokat eszközölni, annál kevésbbé, mivel a famunkások sztrájkjának rövid időn belül való megszűnésére nincsen kilátás.

A német fapiacz helyzete sem kedvezőbb; a szaklapok tudósításai szerint a fűrészek nem képesek üzemüket teljes mértékben fenntartani, mert a megrendelések száma egyre csökken. Nálunk a fűrészipar válságáról nem lehet szó, amit az a körülmény igazol, hogy az árakban nem állt be hanyatlás és hogy a külföldre irányuló kivitel az év első negyedében csökkent, noha a termelés kétségtelenül megnövekedett.

A kivitelről szólva nem lesz érdektelen megemlíteni, hogy az elmúlt évben a m. kir. statisztikai hivatal adatai szerint 30.979 vagon fűrészelt fenyőfát importáltunk és csak 29.858 vagont vittünk ki. Önkénytelenül az a kérdés merül fel, hogy miért exportáltunk, ha a Magyarországra külföldről bevitt famennyiség 1000 vagonnal több, mint amennyit exportáltunk. Ennek a visszas helyzetnek jórészt szerencsétlen tarifapolitikánk az oka.

A jelenlegi viszonyok mellett kétszeresen sújtja a magyar fakereskedelmet a kiviteli tarifa felemelése. A kereskedelemügyi miniszterium eredetileg április elsejével akarta életbeléptetni a felemelt tarifákat, de a fakereskedelem és az erdészet képviselőinek ezirányban kifejtett tevékenységének tudható be, hogy a tarifák felemelése csak július elsejével lép életbe. Egyelőre csak a Bécs felé irányuló fa-szállitmányok vasuti szállítása díja emeltetett fel vagononként 6, illetve 4 koronával, amint az e lap más helyén olvasható. Csak azután következik az Oderbergen és Fiumén át külföldre menő szállitmányok vasuti díjtételeinek a felemelése.

Az építési tevékenység szünetelése és a kedvezőtlen pénzviszonyok folytán a *puhafa-árak* általános emelkedéséről nem lehet szó. Nagyobb kereslet csak a széles áru és a ládadeszkák iránt nyilvánul. Ezekért valamivel magasabb árakat lehet elérni,

*) Időközben erre nézve kedvező fordulat állott elő: az építő munkások munkába állottak.

a többi áru árában nem állt be változás. A jelenlegi puhafa-árak a következők.

Erdélyi luczfenyő, osztályozatlan:

$2/4''$	4—5''	128—134 f.	
	6—12''	174—180 „	
$3/4''$	4—6''	132—138 „	(a II. osztály kb. 20
	7—12''	168—174 „	fillérrel, a III. osztály
$4/4, 5/4''$	5—7''	140—148 „	további kb. 20 fillérrel
	8—12''	164—170 „	olcsóbb)
$6/4, 8/4''$	6''	148—152 „	
	9—12''	174—180 „	

gyalult áru

I. oszt.	156—160 „
II. oszt.	136—140 „

Felsőmagyarországi luczfenyő, osztályozatlan:

$2/4''$	6—11''	160—166 f.	
$3/4''$	5—7''	130—136 „	(a II. osztályu kes-
	8—11''	150—156 „	keny áru mintegy 12
$4/4''$	5—7''	130—136 „	fillérrel, a széles áru
	8—11''	144—150 „	mintegy 16—18 fillér-
$5/4—8/4''$	5—7''	132—138 „	rel olcsóbb)
	8—11''	144—150 „	

Felsőmagyarországi jegenyefenyő osztályozatlan:

$2/4''$	3—5''	120—126 f.	
	6—11''	140—146 „	
$3/4''$	5—7''	116—122 „	
	6—11''	136—142 „	
$7/8''$	8—11''	134—140 „	
$4/4''$	6—7''	116—122 „	
	8—11''	132—138 „	
$5/4—8/4''$	6—8''	116—122 „	
	9—11''	130—136 „	

50 mm. állvány-

padló 130—134 „

lécz és zárlecz 124—126 „

Az árak közlébanként budapesti paritással értendők.

A keményfa-piacz helyzete kedvező; az államvasuti beruházások folytán tölgyfáért, különösen a nagyméretű áruért igen magas árakat lehet elérni. Keményfáért most a következő árakat jegyzik köbméterenként budapesti paritással:

Szlavoniai tölgyhosszfa	135—145 korona
„ furnirrönkök	140—155 „
„ boule-ok	145—160 „
magyar „	115—120 „
szlav. tölgyfriz, széles	110—120 „
„ „ keskeny	105—110 „
magyar tölgyfriz széles	105—110 „
„ „ keskeny	95—105 „
szlavoniai tölgyfarönkök I. oszt.	110—120 „
magyar tölgyfarönkök I. oszt.	75—85 „
kádárfa, lajstrom szerint	4—6 per akó
kőrisfarönkök I. oszt.	60—75 korona
„ fűrészáru I. oszt.	75—95 „
jávorfáronkök I. oszt.	60—70 „
ab rakodóállomás	
párisi áru I. oszt.	130—140 „
„ „ II. „	105—115 „
hordódonga 1000 db 36/1 4—6 Monte	650—700 „
ab Fiume	
bükkfaanyag gőzölt	56—60 „
bükk-frizek szélesek	54—58 „
„ „ keskenyek	52—56 „
ab Budapest.	

Az általános irányzat szilárd, tölgy- és bükkfa-frizekben nincs kereslet, de az árak egyelőre nem változtak.

Tüzifa.

Fűrészelt bükkfa	200—210 korona
bükk hasábfa	190—200 „
tölgy és cser hasábfa	185—195 „
dorongfa	170—180 „
per 10,000 kg. ab budapesti pályaudvarok.	

A talpfa-piaczon rendkívül szilárd a hangulat, ami arra vezethető vissza, hogy az államvasutak 1908. évi talpfaszükséglete

rendkívül nagy, mivel számos új vonal épül, sok állomás kibővítése, második vágányok kiépítése és másodosztályú vonalaknak első osztályúvá való átalakítása van tervbe véve. A termelők ár-ajánlatai értesülésünk szerint a tavalyiaknál jóval magasabbak lesznek.

A kiviteli tarifák felemelése. Tudvalevő, hogy az államvasutak igazgatósága a kiviteli tarifáknak április elsején való fel-emelését tervezte. Értesülésünk szerint a tarifák fölemelése egyelőre csak a Bécs felé irányuló forgalomban és pedig július 1-től lép érvénybe és pedig

a) az osztrák-magyar vasuti kötelékben 1904. év január elsejétől, a nyugatmagyar-osztrák vasuti kötelékben 1903. december hó 1-től érvényes, a Rovatolási díjtételek című dijszabásokban Budapestről osztrák állomásokra a 2. külön dijszabás cikkeire érvényes díjtételek *100 kilogrammonként 6 fillérrel fognak fel-emeltetni.*

Ezen díjemelés, mely természetesen a Budapest mögötti állomásoknak Béccsel stb.-vel való forgalmában a budapesti megszakítással képzett 2 külön dijszabásszerű díjtételeknek, valamint a bécsi és budapesti díjtételek visszahatóvá tétele által keletkezett díjtételeknek felemelését is maga után vonja, a rovatolási díjtételek című dijszabások keretében azokhoz kiadandó pótlék kiadása útján fog érvényesítettetni.

b) Az osztrák-magyar vasuti kötelék-dijszabás II. rész. 3. füzetéhez tartozó függelék 49. és 133. folyószáma alatt és a nyugatmagyar-osztrák vasuti kötelék 1903. márczius hó 1-től érvényes rovatolási díjtételek című dijszabás 21—23. oldalán foglalt magyarországi állomásokról Bécs, Stadlau és Floridsdorffra, illetőleg Klein-Schwechat, Schwechat-Kledering és Semmeringbe szállítandó, a C. osztályba és a 2. külön dijszabásba tartozó fára (vasuti talpfa kivételével) vonatkozó mérsékelt közvetlen díjtételek a brassó-helybenre vonatkozó kivételével általában *100 kilogrammonként 4 fillérrel fognak felemeltetni.*

Brassó-helybenről szállítandó haszonfára nézve jelenleg fennálló 100 kilogrammonként 215, ill. 226 és 228 filléres díjtételek, melyek annakidején a Brassó mögötti állomásokról Bécsbe szállítandó haszonfára voltak érvényesek, időközben azonban csak a

fűrészelt puhafára és fűrészelt bükkfára korlátozott dijkedvezmény figyelembe vételével engedélyeztettek, az említett dijszabási füzetekből ki fognak hagyatni és külön hirdetmény útján csupán fűrészelt bükkfára és fűrészelt puhafára korlátozott érvénynyel fognak visszavonásig, de legkésőbb az 1907. évi december hó végéig terjedő érvénynyel megújíttatni.

c) Az osztrák-magyar vasuti kötelék-dijszabás II. rész 3. füzetéhez tartozó függelék 51. és 134. folyószáma alatt és a nyugat-magyar-osztrák vasuti kötelék II. rész. I. és Ia füzeteihez tartozó függelék 33. folyószáma alatt, magyarországi állomásokról Bécsbe stb. szállítandó, az áruosztályozás F-3 tétele alá tartozó fára (tüzifa, hulladékfa és vasuti talpfák kivételével) fennálló mérsékelt díjtételeknek felemelése nem szándékolttatik.

Az olasz bortörköly-hordók vámmentes behozatala ügyében a m. k. kereskedelemügyi miniszter kérdést intézett a Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesületéhez, szakvéleményét kérvén a következőkre nézve: Bortörköly, amely czikk szerződés szerint vámmentes, eddig rendszerint régi, más célra nem használható hordókban került behozatalra. Ujabban azonban a bortörköly a külföldről s nevezetesen Olaszországból új hordókban hozatik be, amelyek, ha üresek, vámkötelesek volnának. Azt kérdi a miniszter, vajjon az ily új hordók vámmentes behozatala a kádáripár szempontjából nem sérelmes-e?

A nevezett egyesület előterjesztésében kifejti, hogy a csekély értékű bortörkölyt igen gyakran azért küldik az olasz kereskedők, hogy az új, leginkább gesztenyefából készült hordók vámmentesen legyenek behozhatók, minek következtében a bortörkölylyel megtöltött új hordók vámmentes behozatala káros a belföldi faiparra. Egyben felhívta az egyesület a miniszter figyelmét arra, hogy Olaszországban az új hordók bemázoltatnak vagy vegyi uton oly kezelés alá vétetnek, hogy régi hordóknak tartassanak.

Az ilva- és lesvölgyi erdők eladása. A Besztercze-Naszód vármegyében fekvő ilva- és lesvölgyi erdőkre m. hó 23-án tartott árverésen csak egy ajánlat érkezett be egyik szegedi fakereskedő-czégtől, még pedig 5.400,000 K.-val, szemben az 5.353,596 K kikiáltási árral. Figyelembe véve, hogy a besztercze-naszód vidéki fenyőfa az ország legkitünőbb faanyagai közé tartozik s hogy a

szükséges szállítóeszközökről maguk a tulajdonos községek gondoskodnak, az árverésen való csekély részvétél mindenesetre feltűnő körülmény, amelyet a fapiacz helyzete nem indokol meg kellően. A kiviteli tarifáknak a levegőben lógó emelése, az e téren való bizonytalanság is hozzájárulhatott a kereslet csökkenéséhez, de elégséges magyarázatot ez a körülmény sem nyújt. Valószínűleg az erdőlyrészi erdők tőárának erős emelkedésével szemben akar ez a tartózkodás bizonyos tüntetés lenni, amely azonban tartósan célzott érné nem fog.

IRODALOM.

I. Lapszemle.

Fafajaink klimatikus változatainak jelentősége az erdőgazdaságban.)* Dr. Cieslar A. — a bécsi „Hochschule für Bodenkultur“ tanára — a fenti cím alatt a máriabrunni erdészeti kísérleti állomás folyóiratában (Centralblatt f. d. g. Forstwesen 1907 1. és 2. füzet.) beható értekezést közöl, amelyben fafajaink klimatikus változatainak fontosságát tárgyalja.

Ez a kérdés az erdészeti tudománynak egyik legélénkebben vitatott tárgya, amely az áterdőlés kérdése mellett az érdeklődés középpontjában áll és beható kutatások és vizsgálatok alapját képezi.

Két felfogás áll egymással szemben. Az egyik, amelynek egyik legbuzgóbb harczosa Dr. Cieslar, azt vitatja, hogy erdei tipikus fafajainknak vannak igenis olyan, a klimatikus tényezők befolyása alatt létrejött változatai, amelyek sajátosságai öröklődnek és megmaradnak akkor is, ha a fák más viszonyok közé jutnak. Ennélfogva a magvak beszerzésénél gondot kell fordítanunk erre a körülményre és olyan termőhelyen nőtt állomány magjait kell használnunk, amelynek sajátosságai a legnagyobb előnyt biztosítják.

A másik nézetnek főképviselője Dr. Mayr (München), aki azt állítja, hogy azokból a sajátságokból, amelyek a fafajokon a klimatikus tényezők hatása alatt alakulnak, jóformán semmi sem

*) V. ö. *Bund* Károly: Erdei fák növekvési erélyének átöröklődése, Erd. L. 1895. IV. 380 o.